

Sygn. akt VI U 3004/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 maja 2014 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Janusz Madej

Protokolant st. sekr. sądowy Dorota Hańc

po rozpoznaniu w dniu 27 maja 2014 r. w Bydgoszczy na rozprawie

odwołania **E. S.**

od decyzji **Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B.**

z dnia 2 września 2013 r. znak (...)

w sprawie: **E. S.**

przeciwko: **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych**

Oddziałowi w B.

o emeryturę

I zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, iż przyznaje ubezpieczonemu E. S. prawo do emerytury od dnia (...)

II nie stwierdza odpowiedzialności Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B. za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji,

III zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B. na rzecz ubezpieczonego E. S. kwotę 60 (sześćdziesiąt) zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego.

Na oryginale właściwy podpis.

Sygn. akt VI U 3004/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 2 września 2013 roku (znak (...)) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. odmówił przyznania ubezpieczonemu E. S. prawa do wcześniejszej emerytury. Organ rentowy powołał się na przepisy art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U z 2009 roku, nr 153, poz. 1227) i § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8 z 1983 r., poz. 43).

W uzasadnieniu decyzji organ wskazał, iż ubezpieczony nie spełnia wymogów określonych w/w przepisach, ponieważ nie udokumentował wymaganego 15 letniego okresu pracy w szczególnych warunkach.

Ubezpieczony E. S. złożył odwołanie od powyższej decyzji, wnosząc o jej zmianę poprzez przyznanie prawa do emerytury.

Wskazał, że organ rentowy błędnie nie zaliczył do okresu pracy wykonywanej w szczególnych warunkach zatrudnienia na stanowisku kierownika laboratorium oraz majstra robót drogowych. Na tę okoliczność ubezpieczony wniósł o przeprowadzenie dowodu z zeznań świadków, tj. osób, które pracowały z nim w spornym okresie.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. wniósł o oddalenie odwołania podtrzymując dotychczasowe stanowisko. Nadto pozwany organ wskazał, iż nie uwzględnił ubezpieczonemu, jako pracy wykonywanej w warunkach szczególnych, zatrudnienia w powyższym zakładzie pracy w okresie: 16 listopada 1975 r. - 31 sierpnia 1982 r., 5 listopada 1984 r. - 4 maja 1994 r., 19 maja 1994 r. - 30 września 1996 r. z uwagi na fakt, iż okresy pracy podane w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach nie zostały udokumentowane w aktualnie obowiązującym brzmieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku, gdyż wykaz C załącznika do rozporządzenia, na który powoływał się pracodawca, został wykreślony.

Sąd ustalił, co następuje:

Ubezpieczony E. S. ur. dnia (...), w dniu 9 sierpnia 2013 roku złożył wniosek o przyznanie prawa do wcześniejszej emerytury. Organ rentowy uznał za udokumentowany staż ubezpieczeniowy na dzień 1 stycznia 1999 roku w wymiarze: 25 lat, 2 miesiące i 12 dni. Organ rentowy nie zaliczył ubezpieczonemu żadnego okresu pracy w warunkach szczególnych.

Ubezpieczony wniósł o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w OFE, za pośrednictwem ZUS, na dochody budżetu państwa.

- okoliczności bezsporne

W niniejszej sprawie sporną pozostawała okoliczność, czy ubezpieczony przez okres co najmniej 15 lat był zatrudniony w warunkach szczególnych, czy taki charakter miało zatrudnienie w (...) w I., a następnie w (...) Przedsiębiorstwie (...) z siedzibą w M. i L. na stanowisku kierownik laboratorium i majstra robót drogowych we wskazanym przez niego okresie.

Sąd przeprowadził postępowanie dowodowe, na podstawie którego ustalił następujący stan faktyczny.

Ubezpieczony E. S. zatrudniony był (...) w I., a następnie w (...) Przedsiębiorstwie (...) z siedzibą w M. i L. na stanowisku monter kierownik laboratorium i majster robót drogowych w następujących okresach: od 16 listopada 1975 roku do 4 maja 1994 roku, od 19 maja 1994 roku do 30 września 1996 roku. Ubezpieczony w okresach zatrudnienia zajmował następujące stanowiska: od 16 listopada 1975 r. do 31 grudnia 1976 r. - zastępca kierownika obwodu, od 1 stycznia 1976 r. do 31 marca 1980 r. - kierownik obwodu drogowego, od 1 kwietnia 1980 r. do 31 maja 1981 r. - zastępca kierownika (...), od 1 czerwca 1981 r. do 1 września 1982 r. - kierownik laboratorium, od 5 listopada 1984 r. do 28 lutego 1990 r. - kierownik laboratorium, od 1 marca 1990 r. do 31 lipca 1990 r. - starszy specjalista do spraw technologii, od 1 sierpnia 1990 r. do 12 listopada 1992 r. - starszy specjalista do spraw laboratorium, od 13 listopada 1992 r. do 4 maja 1994 r. - specjalista w dziale technicznym i kontroli jakości, majster wytwórni, od 19 maja 1994 r. do 30 września 1996 r. - majster robót drogowych.

W okresie od 2 września 1982 r. do 21 sierpnia 1984 r. ubezpieczony, korzystając z urlopu bezpłatnego, przebywał na budowie eksportowej w Iraku, gdzie pracował na stanowisku laboranta nadzoru R7.

(...) Przedsiębiorstwo (...) w M. w likwidacji wystawiło ubezpieczonemu świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach, w których wskazało, że ubezpieczony w okresach od 16 listopada 1975 roku do 4 maja 1994 roku i od 19 maja 1994 roku do 30 września 1996 roku pracował w warunkach szczególnych na stanowisku kierownika laboratorium oraz majstra robót drogowych.

W powyższych okresach ubezpieczony stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał czynności przy produkcji mas asfaltowych i w budowywaniu ich na drogach. Jako Kierownik Obwodu i Zastępca Kierownika Obwodu ubezpieczony miał pod sobą około 15-16 pracowników, którzy zajmowali stanowiska: bitumiarz, operator rozkładarki, maszynista walca drogowego, maszynista skraparki do asfaltu. Pracownicy zatrudnieni na powyższych stanowiskach pracowali w szczególnych warunkach i otrzymywali z tego tytułu dodatek do wynagrodzenia. Ubezpieczony nadzorował brygady, które pracowały na drogach przy kładzeniu asfaltu. Pełniąc funkcję kierownika laboratorium ubezpieczony stale i w pełnym wymiarze czasu pracy zajmował się badaniem jakości produkowanych mas bitumicznych, nadzorował reżim technologiczny produkowanego asfaltu, opracowywał recepty produkcji mas bitumicznych. Podlegały mu dwie laborantki i operatorzy maszyn: kruszarki oraz dwóch otaczarek mas bitumicznych. Operatorzy maszyn dostawali dodatek za pracę w warunkach szkodliwych.

-dowód: zeznania ubezpieczonego zapis AV k. 33v akt sądowych, zeznania świadków: K. B., B. R., Z. F., P. G. zapis AV k. 33v akt sądowych; dokumenty z akt osobowych ubezpieczonego; świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach k. 6 akt rentowych

Sąd zważył, co następuje:

Sąd dokonał oceny omówionego wyżej stanu faktycznego w kontekście przepisów art. 184 i 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013r., poz. 1440) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8 z 1983 r., poz. 43).

Zgodnie z treścią art. 184 ust 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32-34, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa (art. 184 ust. 2).

Zgodnie z treścią art. 32 ust 1 cytowanej wyżej ustawy ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r., będącym pracownikami, o których mowa w ust. 2-3, zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 pkt. 1 (65 lat dla mężczyzn, 60 lat dla kobiet).

Dla celów ustalenia uprawnień, o których mowa w cytowanym wyżej przepisie, za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia w podmiotach, w których obowiązują wykazy stanowisk ustalone na podstawie przepisów dotychczasowych.

Z kolei przepisy rozporządzenia wykonawczego z dnia 7 lutego 1983 r., które nadal zachowały swoją moc na warunkach określonych w art. 32 ust. 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. Nr 162, poz. 1118 ze zm.), mają zastosowanie do wszystkich pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Zgodnie z § 2 tego rozporządzenia, okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy

obowiązującym na danym stanowisku, a okresy te stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy. Zgodnie z § 4 ust. 1 rozporządzenia z 1983 r. pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki: osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn oraz ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Dodatkowo wskazać należy, że zgodnie z ugruntowaną linią orzecniczą wyłącznie przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze i jego załączniki stanowią jedyną i właściwą podstawę do określenia, czy dane stanowisko pracy należy zaliczyć do stanowisk pracy, na których wykonywana jest praca w szczególnych warunkach. Ponadto dla oceny, czy pracownik pracował w szczególnych warunkach, nie ma istotnego znaczenia nazwa zajmowanego przez niego stanowiska, tylko rodzaj powierzonej mu pracy, rzeczywiście wykonywanych zadań pracowniczych (tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 24 marca 2009 r., I PK 194/08).

W przypadku, gdy zainteresowany wykaże, że nie może przedstawić zaświadczeń potwierdzających okresy wykonywania pracy w szczególnych warunkach z przyczyn od siebie niezależnych, art. 472 i 473 k.p.c. umożliwiają ustalenie tych okoliczności w drodze postępowania odwoławczego przed sądem pracy i ubezpieczeń społecznych. Zgodnie z ww. artykułami w postępowaniu w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych każdy fakt mający wpływ na prawo do świadczenia lub jego wysokość może być dowodzony wszelkimi środkami, które sąd uzna za pożądane, a ich dopuszczenie za celowe. Sąd nie jest związany środkami dowodowymi określonymi dla dowodzenia przed organem rentowym. Zaliczenie nie udokumentowanych, spornych okresów pracy w szczególnych warunkach do stażu pracy uprawniającego do wcześniejszej emerytury wymaga dowodów nie budzących wątpliwości, spójnych i precyzyjnych. Na podstawie powyższego nie ulega wątpliwości, że w postępowaniu o świadczenie emerytalno-rentowe dopuszczalne jest, jak wyjaśnił Sąd Najwyższy w uchwale z 27 maja 1985 r. (III UZP 5/85), przeprowadzenie przed sądem pracy i ubezpieczeń społecznych dowodu z zeznań świadków na okoliczność zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, jeżeli zainteresowany wykaże, że nie może przedstawić zaświadczenia zakładu pracy z powodu jego likwidacji lub zniszczenia dokumentów dotyczących zatrudnienia. Okres pracy w warunkach szczególnych można również ustalić w postępowaniu sądowym na podstawie akt osobowych pracownika.

Sąd w niniejszym postępowaniu dopuścił, na okoliczność pracy ubezpieczonego w szczególnych warunkach, dowody z zeznań świadków: K. B., B. R., Z. F., P. G.. Sąd uznał zeznania powyższych świadków za wiarygodne, logiczne i spójne z zeznaniami samego ubezpieczonego oraz z pozostałym materiałem dowodowym zgromadzonym w sprawie, tj. dokumentami zebranymi w aktach osobowych ubezpieczonego z okresu jego zatrudnienia w (...) w I., a następnie w (...) Przedsiębiorstwie (...) z siedzibą w M. i L..

Świadkowie dokładnie opisali charakter wykonywanej przez ubezpieczonego pracy, nadto w tym samym czasie świadkowie byli zatrudnieni również w/w zakładzie pracy, zatem widywali ubezpieczonego w trakcie wykonywanej przez niego pracy. Dodatkowo zeznania świadków i ubezpieczonego korespondują z dokumentami składającymi się na akta osobowe i rentowe z okresu zatrudnienia ubezpieczonego w spornym okresie, w szczególności ze świadectwem wykonywania pracy w szczególnych warunkach wystawionym przez ówczesnego pracodawcę ubezpieczonego.

Ustalony w sprawie stan faktyczny pozwala na dokonanie ustalenia, iż ubezpieczony w okresie: od 16 listopada 1975 roku do 4 maja 1994 roku i od 19 maja 1994 roku do 30 września 1996 roku stałe i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę na stanowisku kierownika laboratorium i majstra robót drogowych. Charakter i rodzaj prac wykonywanych przez ubezpieczonego odpowiada pracom, o jakich mowa w wykazie A, dziale XIV, poz. 24 załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach i szczególnym charakterze („kontrola międzyoperacyjna, kontrola jakości produkcji i usług oraz dozór inżyniersko-techniczny na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie”). Wykonywana przez niego praca była więc pracą w warunkach szczególnych w rozumieniu przepisu art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z

Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Sąd do okresu pracy w warunkach szczególnych zaliczył ubezpieczonemu okres pracy na budowie eksportowej w Iraku, gdyż wykonywana tam przez niego praca odpowiada charakterowi pracy, o jakiej mowa w wykazie A, dziale XIV, poz. 24 załącznika do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r.

Mając powyższe na uwadze należy stwierdzić, że ubezpieczony posiada wymagany łączny ponad 15-letni okres zatrudnienia w warunkach szczególnych, uprawniający do przyznania prawa do wcześniejszej emerytury na mocy cytowanego art. 32 w zw. z art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., zmienił zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i przyznał ubezpieczonemu E. S. prawo do emerytury z tytułu wykonywania pracy w warunkach szczególnych od dnia (...), tj. począwszy od pierwszego dnia miesiąca, w którym złożył on wniosek o ustalenie prawa do tego świadczenia.

W punkcie II wyroku Sąd Okręgowy zgodnie z przepisem art. 118 1a ustawy emerytalno-rentowej z urzędu orzekał w przedmiocie odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Zdaniem Sądu Okręgowego, w okolicznościach przedmiotowej sprawy brak było podstaw do stwierdzenia odpowiedzialności organu rentowego, pomimo uwzględnienia odwołania ubezpieczonego. Ubezpieczony za sporny okres zatrudnienia przedłożył wprawdzie świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych, które z przyczyn formalnych zostało zakwestionowane przez pozwany organ rentowy. Mając na uwadze sformalizowany przebieg postępowania przed organem rentowym, jak również występujące ograniczenia dowodowe, do przyznania ubezpieczonemu prawa do żądanego świadczenia konieczne było przeprowadzenie postępowania dowodowego na podstawie przepisów kodeksu postępowania cywilnego na okoliczność świadczenia przez ubezpieczonego zatrudnienia w warunkach szczególnych.

W punkcie III wyroku, w oparciu o treść art. 98 § 1 k.p.c., który ustanawia zasadę odpowiedzialności za koszty procesu i zobowiązuje do zwrotu przez stronę przegrywającą przeciwnikowi procesowemu poniesionych kosztów celowej obrony, a więc między innymi wynagrodzenia kwalifikowanego pełnomocnika, Sąd zasądził zwrot kosztów zastępstwa procesowego na rzecz odwołującego się, który w postępowaniu sądowym był reprezentowany przez radcę prawnego. Sąd, na podstawie § 11 ust. 2 w zw. z § 2 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1349 ze zm.), ustalił stawkę wynagrodzenia pełnomocnika na kwotę 60 zł, mając na względzie charakter sprawy oraz nakład pracy pełnomocnika. Zasądzona kwota 60 zł stanowi minimalną stawkę wynagrodzenia należnego pełnomocnikowi procesowemu będącego radcą prawnym w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych oraz zaopatrzenia emerytalnego.

Na oryginale właściwy podpis.